

Prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry
pre školský rok 2016/2017
test A

Pravopisné cvičenie (Doplňte chýbajúce v/ý, i/í alebo iné písmená, interpunkčné a diakritické znamienka!)

Túto úlohu vypracujte na 2. strane odpoved'ového hárka.

Úlohy z jazyka a literatúry

Ukážka č. 1

Hovoril som ti, čo sa stalo mojej mladej minulý týždeň v piatok? Išla ti z roboty sedmičkou, vystupuje na námestí, mala ma tam počkať, trochu som meškal. Mala takú letnú tašku, čo stále nosí so sebou, vieš, tú, čo jej stále vravím, že jej raz niekto peňaženku vytiahne z nej. Dáki dvaja sopliaci sa tam okolo nej motali, vraj po nej pozerali ako teľce na nové vráta. Bolo jej to trápne, a tak sa otočila opačným smerom. No a či jej nechceli tú tašku vydrapit'? Chvíľu sa tam s nimi **mocovala**, našťastie obďaleč stál autobusár zo štvorky a ten stihol pribehnúť a tých dvoch darebákov preplieskal. Som si potom doma vypočul, že nemám meškať.

1. Do akého jazykového štýlu patrí ukážka č. 1?

- A) umelecký B) rečnícky C) hovorový D) náučný

2. Ktorý slohový postup prevláda v ukážke č. 1?

- A) informačný B) opisný C) výkladový D) rozprávací

3. V ktorej možnosti sa nenachádza vhodné synonymum zvýrazneného slova v ukážke č. 1?

- A) namáhala B) naťahovala C) pasovala D) bila

4. Vypíšte z ukážky č. 1 vokalizovanú predložku.

5. Vypíšte z ukážky č. 1 pomnožné podstatné meno.

6. Ako označujeme v slovnej zásobe slová **sopliaci, darebáci**?

Ukážka č. 2

Sherlock Holmes sa priblížil k mŕtvole a sústredene si ju prezeral. „Ste si istý, že niet na ňom rany?“ opýtal sa a ukázal na niekoľko kropají a škvŕn krvi okolo mŕtveho. „**Absolútne!**“ zvolali obaja detektívi. „Tak potom táto krv patrí nejakej inej osobe - pravdepodobne vrahovi, ak tu bola spáchaná vražda. Pripomína mi to okolnosti Van Jansenovej smrti v Utrechte roku 1834. Pamätáte sa na ten prípad, pán Gregson?“ „Nie, pán Holmes.“ „Prečítajte si niečo o ňom - naozaj by ste mali! Nič nové pod slnkom. To všetko sa vyskytlo už párkrát predtým.“ Pri tých slovách mu jemné prsty behali, hmatali, stískali, rozopínali, skúmali a v očiach mal ten istý neprítomný výraz, ktorý som už spomenul. Tak rýchlo skončil vyšetrovanie, že človek by si bol sotva všimol dôkladnosť, s akou postupoval. Napokon privoňal mŕtvemu k perám a potom mu pozrel na podošvy ľahkých topánok.

7. V ktorej možnosti nedochádza k znelostnej asimilácii (spodobovaniu)?

- A) nič nové pod slnkom
- B) rýchlo skončil vyšetovanie
- C) pozrel na podošvy ľahkých topánok
- D) táto krv patrí nejakej osobe

8. Ktoré tvrdenie vyplýva z podčiarknutej vety v ukážke č. 2 ?

- A) Ide o jednoduchú, dvojčlennú, oznamovaciu vetu.
- B) Ide o jednoduchú, jednočlennú, oznamovaciu vetu.
- C) Ide o jednoduchú, jednočlennú, slovesnú vetu.
- D) Ide o súvetie.

9. Akým slovným druhom je podčiarknuté slovo v ukážke č. 2?

- A) predložka
- B) častica
- C) príslovka
- D) číslovka

10. Uved'te melódiu zvýraznenej vety v ukážke č. 2.

11. Vypíšte z ukážky č. 2 slovo, v ktorom neplatí rytmický zákon.

12. Zo slova škvŕn vypíšte spoluhlásku, ktorá je považovaná za slabikotvornú.

Ukážka 3 – Miroslav Válek (Už koľkú noc)

Studený vietor okenicou plieska,
v ďalekých výškach bzučí hviezdny roj.
Už koľkú noc, už koľkú noc tak ťažko je jak dneska?
Si jediná láska moja, šťastie moje, osud môj.

Bdiem celú noc jak postrelené zviera.

Strach obklopil ma ako bodľačie.
Čomu sa zdravá myseľ veriť vzpiera,
zúfale srdce stokrát oplače.

Ak neľúbiš ma, nemáš ma už rada,
tak aspoň jedným chladným riadkom vysmej sa.
Veď moja láska, čo tak kruto stráda,
nebude preto menšia, hrdosť pyšnejšia.

13. Ktoré z nasledujúcich tvrdení o ukážke č. 3 je pravdivé?

- A) Báseň je prozaickým útvarom lyriky.
- B) V básni je použitý striedavý rým.
- C) Báseň má formu sonetu.
- D) Verše, ktoré sa zvukovo zhodujú, majú rovnaký počet slabík.

14. Z ukážky č. 3 vyplýva, že lyrický subjekt

- A) túži po samote.
- B) túži po láske.
- C) bojí sa lásky.
- D) bojí sa o svoju milú.

15. Pomenujte podčiarknutý básnický prostriedok v ukážke č. 3.
16. Ku ktorým útvarom je nesprávne priradený literárny druh?
 A) mýtus – lyrika B) hymna – lyrika C) bájka – epika D) komédia – dráma
17. Uveďte meno a priezvisko prvého kodifikátora spisovnej slovenčiny.
18. Uveďte, v akom roku sa datuje príchod Konštantína a Metoda na územie Veľkej Moravy.

Ukážka č. 4

Opreli sme sa o stĺp a zadúšali sme sa smiechom. Práve vtedy som prvý raz uvidela Martina. Vyšiel z knižnice a zastal oproti nám. Eva stíchla a zasyčala: „Ticho, baby bláznivé!“ Miška a ja sme zostali stáť ako obarené. Z jednej krajnosti sme prešli do druhej. Úplne sme onemeli a hľadeli na Martina ako na zjavenie. Rozpačito sa usmial, po okamihu zaváhania prešiel popri nás a zamieril k stánku so zeleninou. „Páni,“ povedala Eva. „Všimli ste si, ako sa na mňa pozeral?“ „Omyl, dámy! Jeho objektom som bola určite ja!“ zakončila som diskusiu. Tomáš, Julo a ja sme ho volali na tenis. Chalani ho viackrát predtým videli na kurtoch s mamou. Ale neráčilo sa mu. Dokonca sa nezmohol ani na výhovorku, iba poďakoval za pozvanie a zdrhol. Miška si ma skúmavo obzrela. „Vidí sa mi, Mada, že sa v tebe prebúda túžba po boji! Kedy vyrazíš do boja? Ktorou zbraňou zaútočíš? Pechotou, jazdectvom alebo **delostrelectvom**?“ Zvolila som si Hemingwaya. Rozhodla som sa vrátiť knihu o dva dni neskôr a v tom istom čase, ako vyšiel Martin z knižnice dnes. Moja stratégia bola správna. Keď som vošla, Martin bol už dnu. Zlyhala iba moja taktika. Postavila som sa vedľa neho a dlho som sa prehŕňala medzi knihami. Martin ich poprekľadal tiež hádam zo desať ráz. Chytala ma zlosť, lebo som sa nevedela dočkať chvíle, keď s ním preplávam okolo Mišky a Evy! Moja snaha urobiť na Martina dojem vôbec nevyšla. Keď som si vypýtala od knihovníčky knihu, Martin si pokojne vybral Agathu Christie a – odišiel. Celý zvyšok dňa som bola napálená a všetko som Miške vyklopila. „Páči sa ti alebo to robíš iba z trucu?“ „Ale Miška, veď ho vôbec nepoznám! Jasně, že to robím z trucu!“

19. Témou ukážky č. 4 je
 A) náhodné stretnutie Mady a Martina v knižnici.
 B) naštrbenie priateľstva medzi Miškou a Madou kvôli Martinovi.
 C) snaha Mady upozorniť Martina na seba.
 D) nešťastná láska medzi Madou a Martinom.
20. Z ukážky č. 4 možno usúdiť, že Martin je asi
 A) povrchný. B) plachý. C) sčítaný. D) zodpovedný.
21. V ktorej z viet sú všetky slová plnovýznamové?
 A) Zlyhala iba moja taktika.
 B) Moja stratégia bola správna.
 C) Omyl, dámy!
 D) Jasně, že to robím z trucu!
22. Ako sa nazýva obrazné pomenovanie **zvolila som si Hemingwaya**, ktoré sa nachádza v ukážke č. 4?
23. Akým slovtvorným postupom vzniklo zvýraznené slovo v ukážke č. 4?

24. Akým slovným druhom je vyjadrený priamy predmet v podčiarknutej vete ukážky č. 4?

Ukážka č. 5

Budúcnosť? Podľa mňa sa delí na ďalekú a blízku. Blízka, to bude, napríklad, o pár týždňov či mesiacov a stelesňuje moje túžby, predsavzatia či plány. Tá ďaleká? Ona sa ukáže až neskôr, o pár rokov. A čo skrýva? Určite sú to sny o povolání, vlastnej firme, úspešnej a vyhľadávanej, ale aj o rodine, harmonickej a usporiadanej. V kútiku **srdca** sa skrývajú aj ďalšie túžby, napríklad tá po cestovaní, spoznávaní najvzdialenejších kútov zeme...

Moje blízke zajtrašky si predstavujem každý deň inak, pretože vždy si prajem niečo iné. Podľa toho, čo sa práve stalo, podľa toho, čo trápi mojich priateľov či podľa toho, aké mám problémy ja. Zato ďalekú budúcnosť vidím jasne, lebo je „ďaleko“. Viem, že chcem byť lekárkou a túžim mať tri deti. To je všetko. Nezamýšľam sa nad tým, či chcem mať veľa peňazí a obrovský dom s bazénom. Skôr ma zaujíma, či budem mať všetkých kamarátov, na ktorých mi dnes záleží. Hoci priznávam, že to asi nie je možné.....

(ukážka žiackej práce)

25. Ukážka č. 5 predstavuje:

- A) výklad B) úvahu C) recenziu D) správu

26. Z ukážky č. 5 vyplýva:

- A) Autorka ukážky vidí svoju budúcnosť v materiálnom zabezpečení.
B) Autorka ukážky vidí jasnejšie svoju blízku budúcnosť.
C) Autorka ukážky má presnú predstavu o svojej ďalekej budúcnosti.
D) Autorka ukážky necháva svoju budúcnosť na osud.

27. Z podčiarknutého slova v ukážke č. 5 utvor slovesné podstatné meno.

28. Zo zvýrazneného slova v ukážke č. 5 utvor G plurálu.

29. V ktorom variante je správne napísaná číslovka v 1568. roku?

- A) v tisícpäťstošesťdesiat osem roku
B) v tisíc päťsto šesťdesiatom ôsmom roku
C) v tisíc päťsto šesdesiatom ôsmom roku
D) v tisícpäťsto šesťdesiatomôsmom roku

30. Uved'te číslom, koľko pravopisných a gramatických chýb obsahuje veta: Niektorí spisovatelia vynikajú v písaní románou, iní sú geniálni v písaní poviedok, či noviel.

Prijímacie skúšky zo slovenského jazyka a literatúry
pre školský rok 2016/2017
test B

Pravopisné cvičenie (Doplňte chýbajúce v/ý, i/í alebo iné písmená, interpunkčné a diakritické znamienka!)

Túto úlohu vypracujte na 2. strane odpoved'ového hárka.

Úlohy z jazyka a literatúry

Ukážka č. 1

Na svete je len veľmi málo ľudí, silných osobností, ktoré sú mojím vzorom, ktoré si veľmi vážim a dôverujem im. Každý človek má nejaký ideál a tým mojím je, „stopercentne“, otec, od ktorého sa toho v živote musím ešte veľmi veľa naučiť, aby som bol aspoň taký dobrý človek ako on.

Môj otec Ján vyzerá na prvý pohľad ako normálny, z davu „nevyčnievajúci“ človek, ničím výnimočný **štyridsiatnik**. Opak je však pravdou. Jeho vnútro v sebe ukrýva perlu veľkého duchovného bohatstva.

V mladosti sa nevyhýbal žiadnej športovej aktivite, čo sa prejavilo na jeho mohutnej, svalnatej, takmer atletickej postave a výbornej kondícii. Vekom mu, ako každému človeku, tvár zbrázdili drobné vrásky, v jeho ako uhol' čiernych vlasoch sa kde-tu objavila aj nejaká šedina, trošku sa aj zaoblil v brušku, keďže dnes už tak často nešportuje a naplno sa venuje svojej práci a rodine, ktorá je pre neho najdôležitejšia. Vec, ktorú si na jeho tvári nemôžete nevšimnúť, sú úprimné modré oči, z ktorých vyžaruje láskavosť a dobrota, oči, ktoré zachovali záblesk mladosti až doteraz.

(ukážka žiackej práce)

1. Ktorý slohový postup je použitý v ukážke č. 1?

- A) informačný B) výkladový C) opisný D) rozprávací

2. Ukážka č. 1 predstavuje

- A) karikatúru. B) beletrizovaný životopis. C) opis. D) charakteristiku.

3. Nájdi správne tvrdenie. Úvaha na rozdiel od výkladu

- A) využíva konkrétne fakty, dátumy, termíny.
B) nepouča.
C) neuvádza naše osobné stanovisko k téme.
D) používa myšlienkové postupy (argumentácia, porovnávanie)

4. Uved'te antonymum podčiarknutého slova v ukážke č. 1.

5. Aký druh vety podľa modálnosti/obsahu je najviac zastúpený v ukážke č. 1?

6. Akým slovtvorným postupom vzniklo zvýraznené slovo v ukážke č. 1?

Ukážka č. 2

Hobiti sú nenápadný, ale prastarý národ, v minulosti početnejší než dnes. Milujú totiž mier, pokoj a žírnu, obrobenú pôdu. Najradšej žijú na usporiadanom vidieku s usporiadanými hospodárstvami. Nikdy nemali radi mechanizmy zložitejšie ako kováčske mechy, vodný mlyn či ručné krosná, hoci s náradím vedia zaobchádzať zručne.

Už za pradávnych čias boli spravidla plachí, báli sa „Veľkých ľudí“, ako nás nazývajú, a dnes sa nám vystrašene vyhýbajú a čoraz ťažšie ich zazrieť. Výborne počujú, skvele vidia, a hoci majú sklony k tlstnutiu a zbytočne sa nikdy neponáhľajú, sú svižní a obratní. Od počiatku ovládajú umenie rýchlo a ticho zmiznúť, keď sa hrnie veľký človek, s ktorým sa nechcú stretnúť. Toto umenie rozvinuli do takej miery, že sa človeku môže zdať čarodejný. Hobiti sa však nikdy nijakým kúzlam neučili a ich nepolapiteľnosť vyplýva výhradne z ich priam zmechanizovanej zdatnosti, ktorá je vďaka dedičnosti, cviku a dôvernej spriaznenosti so zemou nedostupná väčším a **ťažkopádnejším** rasám.

(J. R. R. Tolkien: Spoločenstvo prsteňa)

7. Z ukážky č. 2 nevyplýva, že Hobiti

- A) sú bojzliví.
- B) sú šikovní, zruční a pohotiví.
- C) sú pracovitý národ.
- D) uprednostňujú pri svojej práci zložité mechanizmy.

8. V ktorej z možností majú všetky podstatné mená rovnaký skloňovací vzor?

- A) národ, mier, pokoj
- B) k tlstnutiu, umenie, s náradím
- C) dedičnosti, spriaznenosti, rasám
- D) kúzlam, krosná, umenie

9. V ktorej možnosti je správne určený druh podčiarknutého príslovkového určenia v ukážke č. 2?

- A) zhodný
- B) rozvitý
- C) viacnásobný
- D) postupne rozvíjajúci

10. Uveďte základný tvar zvýrazneného slova ukážky č. 2.

11. Koľko jednoduchých viet sa nachádza v druhom odseku ukážky č. 2?

12. Z druhej vety ukážky č. 2 vypíšte jeden zhodný prívlastok.

Ukážka č. 3 (Samo Chalupka – Smútok)

Nad Tatrou sa nebo kalí,
kalí mraky hromovými,
mútny sa Váh i Hron valí
krajmi žiaľom uvädlými.

Váh i Hron Slovensko rosí,
Slováci doň slzy ronía,
Matka Tatra smútok nosí,
jej deťom do hrobu zvonía.

Hrob ten pre nás zrada čierna
do tej zeme vykopala,
ktorej krv slovenská verná
neraz v obeť už sa liala.

13. Ktoré z nasledujúcich tvrdení o ukážke č. 3 je pravdivé?

- A) V básni sa vyskytuje prirovnanie.
- B) V básni je použitý sylabotonický veršový systém.
- C) Báseň zaraďujeme do ľúbostnej lyriky.
- D) Verše majú rovnaký počet slabík.

14. Aký rým sa nachádza v ukážke č. 3?

- A) združený
- B) obkročný
- C) striedavý
- D) prerývaný

15. Zaraďte autora ukážky č. 3 do príslušného literárneho obdobia.

16. V ktorej možnosti je uvedený epický žáner, ktorý sa nevyskytuje vo veršovanej podobe?

- A) balada
- B) epos
- C) novela
- D) bájka

17. Pre ktorý literárny druh sú typické pojmy kulisy, herci, dej?

18. Uved'te, v ktorom roku bol kodifikovaný Štúrov spisovný jazyk.

Ukážka č. 4

Tiger patrí k najväčším mačkovitým šelmám. Žije vo voľnej prírode, vyskytuje sa v južnej a východnej Ázii s malým počtom jedincov. Je na hranici vyhynutia. Zdržiava sa na území hustých porastov v okolí vody.

V noci loví väčšiu zver. Je mäsožravý. Neodmietne ani zdochliny, plazy, vtáky či ryby. Na prežitie potrebuje zožrať denne približne štyridsať kilogramov mäsa. Zvyčajne je samotár.

Pre tigra je typická oranžová srst' s čiernymi pásikmi. Jeho telo je podlhovasté. Má štyri pevné končatiny a dlhý chvost. Na hlave má malé oči a uši, dlhé fúzy a veľkú papuľu s ostrými zubami. Patrí medzi mačkovité šelmy, ktoré majú výborný čuch a zrak. Na konci končatín má ostré, zaťahovateľné pazúry. Jeho kostra je ohybná s pevným svalstvom. Môže narásť do dĺžky až dve celé, osem desatín metra (2,8m) a váhy až tristo kilogramov. Tiger má osem poddruhov, z toho už tri vyhynuli. Na severe Sibíri žijú väčšie poddruhy s hustejšou srst'ou ako na juhu Ázie.

Tiger zachováva rovnováhu menších druhov zvierat v pralese, aby sa nepremnožili. Najväčšia hrozba pre neho je pytliactvo. Nenájedme dva kusy s rovnakým vzorom pruhovania na srsti.

19. Z ukážky č. 4 vyplýva:

- A) Na juhu Ázie žijú väčšie poddruhy ako na severe Sibíri.
- B) Tiger je mačkovitá šelma, ktorá nie je ohrozeným druhom.
- C) Tiger je mäsožravec žijúci vo voľnej prírode.
- D) Pytliactvo nepredstavuje preňho žiadnu hrozbu.

20. Ukážka č. 4 predstavuje:

- A) statický opis
- B) charakteristiku
- C) dynamický opis
- D) posudok

21. Z posledného odseku ukážky č. 4 vypíšte slovo so slabikotvornou spoluhláskou.

22. Akým jazykovým štýlom je napísaná ukážka č. 4?

23. V ktorej možnosti sa nachádza združené pomenovanie?

- A) dlhý chvost
- B) mačkovitá šelma
- C) hustejšia srst'
- D) zaťahovateľné pazúry

24. Napíšte pravopisne správne pomenovanie pre obyvateľa Ázie.

Ukážka č. 5

Blúdov vrch bol zasnený, zadumaný v podvečernom slnku. Po lúkach, rozbehaných na všetky strany, šibala červená tráva, teplý prievan ju ohýbal. Kvety obracali hlávky za slnkom, ono spúšťalo sa dolu, do hĺbky, kdesi na konci sveta... Zlatý prach poletúval, roztrúsený po horách. A hory driemali, len tak jedným okom. Strážili zajaté lúky, obstúpené dookola.

Jerguš ich obchádzal tíško, bojzljivo, premýšľal o mnohých tajomných veciach. Šumu niet. Slnko je červené, pomaly fialovie. Dlhé tône vyťahujú sa z hory, líhajú priekom na lúky. Hory hluchnú, tvrdo zažmurujú oči. Treba im dať pokoj...

25. Akým štýlom je napísaná ukážka č. 5?

- A) umeleckým
- B) náučným
- C) hovorovým
- D) rečníckym

26. V podčiarknutej vete ukážky č. 5 sa uplatňuje

- A) klesavá melódia.
- B) stúpavá melódia.
- C) polostúpavá melódia.
- D) klesavo-stúpavá melódia.

27. Pomenujte umelecký jazykový prostriedok v predposlednej vete ukážky č. 5.

28. Aký slohový postup je použitý v prvom odseku ukážky č. 5 ?

29. Ktoré zvieracie prídavné meno má nesprávny tvar?

- A) o krtiom čuchu
- B) čmeliačí let
- C) v baraňom kožuchu
- D) s levími mlád'atami

30. Zmeň súvetie na jednoduchú vetu: Oznámil, že nepríde.